

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра менеджменту та бізнес-адміністрування (№ 602)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК 1

 Сергій НИЖНИК

«__» серпня 2024 р.

Голова НМК 2

 Дмитро КРИЦЬКИЙ

«__» серпня 2024 р.

Голова НМК 3

 Ганна ЛІХОНОСОВА

«30» серпня 2024 р.

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ДИНАМІЧНЕ ЛІДЕРСТВО»

(назва вибіркової дисципліни)

Економічна дисципліна за вибором

(назва вибіркового блоку)

Галузь знань: усі галузі знань, за якими відбувається підготовка в університеті

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: усі спеціальності, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Освітні програми: усі освітні програми відповідних спеціальностей, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна, заочна, дистанційна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2024 року
Харків – 2024 р.

Розробник Самойленко І.О., проф. каф. 602, д.екон.н., доцент

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри менеджменту та
бізнес-адміністрування

(назва кафедри)

Протокол № 1 від «28» серпня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри к.е.н., доцент

(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

В.П. Гатило

(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

здобувач ОП «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня

(підпис)

К. Гордієнко

(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Самойленко Інна Олександрівна, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту. Стаж науково-викладацької діяльності більше 16 років. Розробник та викладач дисциплін: «Самоменеджмент», «Динамічне лідерство», «Контролінг», «Інвестиційний менеджмент», «Енергетичний менеджмент», «Зовнішньоекономічна діяльність» та ін.

Напрями наукових досліджень: лідерство, енергетична інфраструктура, соціальна відповідальність, самоменеджмент.

E-mail: samoylbox@gmail.com

Робоче місце: 304 ім. к.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 3 (третій).

Обсяг дисципліни: 4,5 кредити ЄКТС/135 годин, у тому числі аудиторних – 64 год., самостійної роботи здобувачів – 71 год.

Форма здобуття освіти – денна, заочна, дистанційна.

Дисципліна – вибіркова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (екзамен).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – вступ до фаху теорія організації.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – менеджмент.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у здобувачів системи спеціальних знань у сфері лідерства, формування особистостей які здатні співпрацювати та налагоджувати ділові стосунки з партнерами, зокрема зовнішніми, організовувати діяльність для досягнення спільної мети, долати комунікативні бар'єри, кваліфіковано здійснювати професійне спілкування під час виконання професійних завдань, вміти здійснювати самопрезентацію, бути лідерами тощо.

Завдання: уміння ефективно володіти розвинутими комунікативними навичками; уміння здійснювати процес розвитку та стимулювання (мотивації) персоналу; навички використання принципів та методів менеджменту; здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення; здатність працювати в команді і вести її за собою; демонструвати вміння управляти конфліктами, вести переговори.

Компетентності, які набуваються.

Загальні:

- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми;
- Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.

Очікувані результати навчання:

- Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.
- Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті;
- Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач;
- Мати навички делегування повноважень та керівництва організацією (підрозділом);
- Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Теоретичні аспекти концепції лідерства у сучасних вимогах часу

Тема 1. Концепції лідерства в сучасних організаціях: сутність та зміст.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*

Практичне заняття: «Вступ до теорії і практики формування лідера».

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Стисла анотація: розглянути основні форми впливу та типи влади, що таке вплив, влада та лідерство, дізнатися, як впливає лідер організації на людей, зрозуміти у чому залежність підлеглого від керівника, а в чому керівника від підлеглого, що таке стиль керівництва, в чому полягає основна відмінність стилів керівництва, дізнатися про позитивні та негативні особливості різних стилів керівництва.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 години.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 2. Інтелект сучасного лідера

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*

Практичне заняття: «Лідери нового покоління».

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Стисла анотація: визначити когнітивні відмінності особистості; зрозуміти, як ментальна модель може впливати на поведінку лідера; набути навичок розвитку власного мислення; засвоїти сутність вертикального лідерства; використовувати емоційний інтелект для самовдосконалення та розвитку ефективних міжособистісних комунікацій; зрозуміти, як самооцінка впливає на розвиток емоційного інтелекту; набути навичок управління особистісним стресом.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 3. Технології лідерства в організації

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.

Практичне заняття: «Харизматичне лідерство».

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Стисла анотація: зрозуміти сутність бачення і його відмінність від місії, стратегії, цілей і цінностей організації; засвоїти сутність і зміст стратегічного, інноваційного та етичного лідерства.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 4. Емоційний інтелект та лідерство. Гендерні аспекти прояву лідерства.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обсяг аудиторного навантаження: 8 годин.

Практичне заняття: «Стили емоційного лідерства».

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Стисла анотація: Сучасна концепція оцінки ефективності інвестиційних проектів. Переваги та недоліки методів оцінки ефективності інвестиційних проектів. Методи оцінки альтернативних (конкуруючих) інвестиційних проектів.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 1

- Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2. Лідерство в сучасному світі

Тема 5. Лідер і корпоративна культура

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обсяг аудиторного навантаження: 8 годин.

Практичне заняття: «Резонансне лідерство».

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Стисла анотація: зрозуміти сутність корпоративної культури, навчитися будувати відмінну організацію та команди, в якій хочеться працювати, створювати продукти.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 6. Командне лідерство

- Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.
- Обсяг аудиторного навантаження: 8 годин.
- Практичне заняття: «Лідерство в команді».
- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Стисла анотація: розвиток міжособистісної та управлінської компетентностей шляхом розкриття сутності командного лідерства та методів формування управлінської команди та командної роботи для розвитку лідерського потенціалу.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 7. Спільне (Collaborative Leadership) лідерство

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обсяг аудиторного навантаження: 8 годин.

Практичне заняття: «Спільне (Collaborative Leadership) лідерство».

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Стисла анотація: зрозуміти сутність спільного лідерства, навчити будувати командну роботу, вирішувати проблеми; сформуванню зацікавленість; відчувати довіру та брати на себе відповідальність за роботу.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 8. Психологічні аспекти лідерства

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обсяг аудиторного навантаження: 8 годин.

Практичне заняття: «Психологія лідерства».

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Стисла анотація: Економічний аналіз ефективності інвестиційного проекту. Види грошових потоків. Основні показники ефективності інвестиційного проекту.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 8 годин.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 2

- Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

6. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування) та практичні (практичні роботи, індивідуальне опитування, тестування).

7. Методи контролю

Контроль і оцінювання якості набутих знань, умінь та практичних навичок студентів має системний характер, базується на принципі наскрізного контролю, який дозволяє забезпечити взаємозв'язок між усіма видами навчального процесу: лекції, практичні заняття, самостійна та індивідуальна робота студента, поточний контроль, залік.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на практичних заняттях	0...5	2	0...10
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...5	1	0...25
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Змістовний модуль 2			
Робота на практичних заняттях	0...5	3	0...15
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Усього за семестр			0...100

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних запитань та практичного завдання. За повну правильну відповідь на теоретичні запитання студент отримує по 30 балів, за повну правильну відповідь на практичне завдання – 40 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи та домашні завдання. Знати предмет, мету і завдання дисципліни. Вміти сформулювати висновок, відповідаючи на такі запитання: 1. Яким має бути справжній лідер? 2. Навіщо бути лідером? 3. Як якості особистості та риси необхідно розвинути Вам особисто для того, щоб стати лідером?

Добре (75-89). Твердо знати мінімум, виконати усі завдання. Показати вміння виконувати та захищати всі практичні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах. Виконати всі КР, здати тестування та поза аудиторну самостійну роботу. Розуміти сутність основних етапів історії дослідження феномену лідерства; описувати моделі лідерства, представлені в класичних теоріях; перераховувати дослідників, що займалися емпіричним дослідженням феномену лідер.

Відмінно (90-100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Повно знати основний та додатковий матеріал та уміти його застосовувати. Орієнтуватися у підручниках

та посібниках. Безпомилково виконувати та захищати всі самостійні роботи в обумовлений викладачем строк з докладним обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах. Прийняти участь у студентській конференції. Відмінно ілюструвати теоретичні моделі конкретними прикладами з практики лідерства

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Політика академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає (Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n211>):

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

11. Методичне забезпечення

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

http://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=0&mode=KNMZ&lang=ukr&caller_mode=SearchDocForm&ext=no&theme_path=0&themes_basket=&ttp_themes_basket=&disciplinesearch=no&top_list=1&fullsearch_fld=&author_fld=%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2&docname_fld=&docname_cond=beginwith&theme_context=%D0%A0%D1%96%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F+%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2&theme_cond=all theme&theme_id=0&is_ttp=0&combiningAND=0&step=20&tpage=1

– Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:
<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=887>

–

12. Рекомендована література **Базова**

1. Комарова К.В., Коляда С.П. Лідерство: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Дніпро: 2017. – 452 с.
2. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко – Харків, 2017 р. – 100 ст.
3. Організаційна поведінка/ Д.Гелрігел, Дж. В. Слокем-молодший, Р.В. Вудмен, Н.С. Тренінг; Пер. з англ. І.Тарасюк, М. Зарицька, Н.Гайдукевич. — К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. — с. 575–598

Допоміжна

4. Collison D. Dichotomies, dialectics and dilemmas: New directions for critical leadership studies /Collison, D. // Leadership, 10(1), 2014. – P. 36-55.
5. Romanovskiy O., Knysh A. Emotional leadership and ways of its formation in National technical university “Kharkiv Polytechnic Institute” / O. Romanovskiy, A. Knysh // International Scientific Journal of Universities and Leadership – K.: DP «NVC «Priorytety», 2015. - #1.
6. Northouse P. G. Leadership: Theory and Practice / Peter G. Northouse – 7th edition: Western Michigan University, 2016. – 520 p.

13. Інформаційні ресурси

1. Сайт кафедри <http://faculty6.khai.edu/ru/site/kafedra-menedzhmenta.html>
2. Стратегічне лідерство: якості, що відрізняють кращих керівників. URL: <https://www.bdo.ua/uk-ua/news-2/2020/strategic-leadership-the-qualities-that-define-best-leaders>
3. Модель розвитку лідерських здібностей. URL: <http://www.management.com.ua/ld/ld002.html>
4. ВЕБІНАР "ПСИХОЛОГІЯ ЛІДЕРА". URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Y2m0R-gaDqo>
5. «Емоційне (надихаюче) лідерство», запис вебінару Алли Заднепровської. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=-9khI8YPvDA>